

Milieudienst

Onderzoeksrapport

Nulmeting natuur- en milieueducatie op basisscholen

16 juni 2006

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Centrale vraag	3
1.2 Planning	3
2. Resultaten	4
2.1 Respons	4
2.2 Representativiteit	4
2.3 Frequentieverdelingen	5
2.4 Combinatiegrafieken	12
3. Conclusie	18
Bijlage A: Enquête	19
Bijlage B: Begeleidend schrijven	21

1. Inleiding

Naar aanleiding van het projectplan van het RMP-project “Natuur- en milieu educatie in Zuidoost-Brabant”, is een nulmeting opgesteld in de vorm van een enquête (zie bijlage A). Deze meting is bedoeld om te achterhalen wat de basisscholen in de 21 regiogemeenten op dit moment van NME weten en wat zij aan NME doen. Deze meting moest verricht worden vóór het verschijnen van de NME-krant om vervolgens aan het einde van 2006 een effectmeting te houden.

1.1 Centrale vraag

De centrale vraag die uit de enquête naar voren komt is: *Wat weten leerkrachten / directeuren van de basisscholen in de regio op dit moment van NME en welke activiteiten verrichten zij op dit gebied?*

Om te achterhalen of kennis, houding en gedrag (m.b.t. NME) van de basisschoolmedewerkers te maken heeft met de gemeenten waarvan zij afkomstig zijn, kunnen de volgende deelvragen opgesteld worden:

- Heeft het gebied / gemeente waarin de basisschool zich bevindt relatie m.b.t. de bekendheid van de NME-centra?
- Heeft het gebied / gemeente waarin de basisschool zich bevindt relatie m.b.t. het lenen van NME-producten?
- Is er een relatie tussen de verschillende gemeenten en het contact met de gemeentelijke contactpersoon?
- Is er een relatie tussen de verschillende gemeenten en het contact met schoolgidsen van IVN?

1.2 Planning

De enquêtes zijn, samen met een begeleidend schrijven (zie bijlage B), op 23 maart 2006 verstuurd. De uiterlijke inleverdatum was 15 april 2006. De laatste enquêtes zijn op 26 april 2006 ontvangen.

2. Resultaten

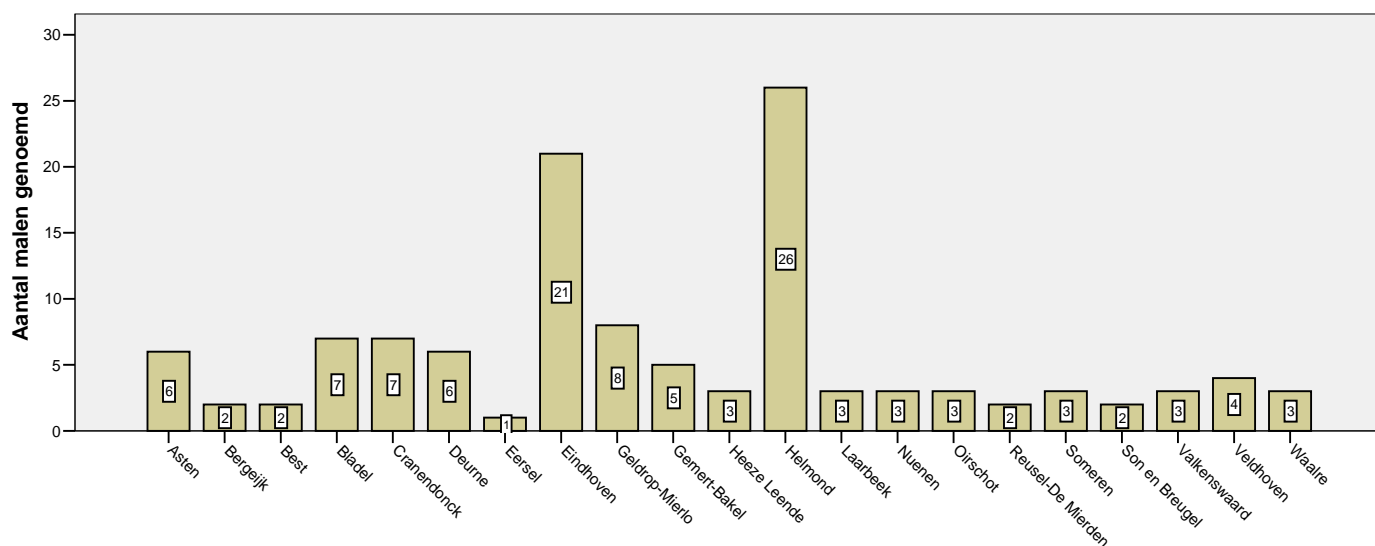
2.1 Respons

Volgens de verzendlijst zijn er 290 basisscholen in de 21 regiogemeenten. Er zijn dus 290 enquêtes verstuurd. Hiervan zijn er ongeveer 15 retour afzender gestuurd (vanwege verhuizing, opheffing of verkeerde postadres etc.). Dit betekent dat er 275 geadresseerden overblijven.

Hiervan hebben 125 mensen de enquête ingevuld teruggestuurd. De respons is dus 45,5 procent. Dat is een hoge respons als je bedenkt dat het gemiddelde bij een schriftelijke enquête op 25 à 30 procent ligt. De non-respons is 145 (uitgedrukt in aantal enquêtes).

2.2 Representativiteit

De verdeling van de respons ten opzichte van de 21 gemeenten is in onderstaande tabel te zien. Hierin staan de resultaten in aantallen vermeld. De respons van het aantal basisscholen ten opzichte van het totale aantal basisscholen in een regiogemeente varieert van 12,5% (gemeente Eersel) tot 67% (gemeente Asten).

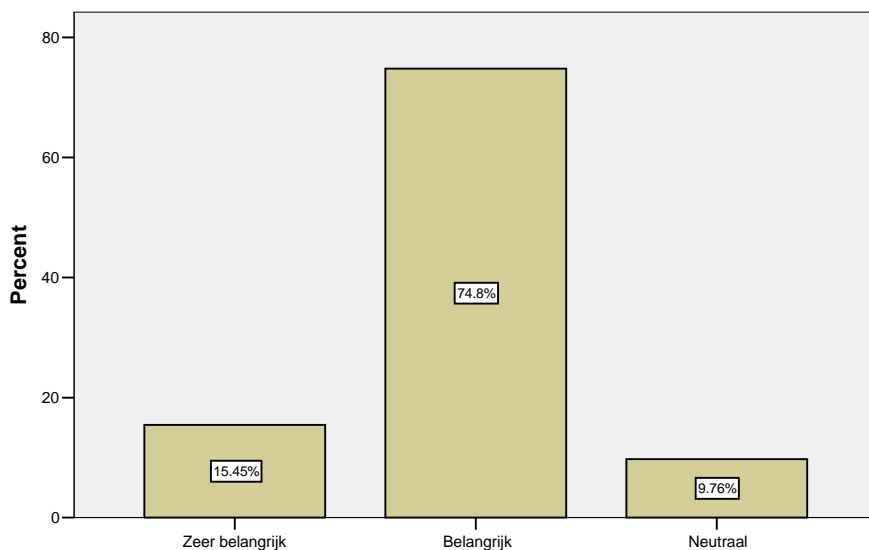

Basisscholen afkomstig uit gemeente Helmond en gemeente Eindhoven hebben opvallend veel enquêtes ingevuld. Nu is het zo dat Eindhoven en Helmond de meeste basisscholen in hun gemeenten hebben (Eindhoven 62, Helmond 30). Maar hier moet wel vermeld worden dat er twee basisscholen uit Helmond op eigen initiatief de enquête hebben gekopieerd. Dit betekent dat we van Helmond van twee basisscholen 14 enquêtes hebben ontvangen. Ook een basisschool in Bladel heeft vijf enquêtes terug gestuurd.

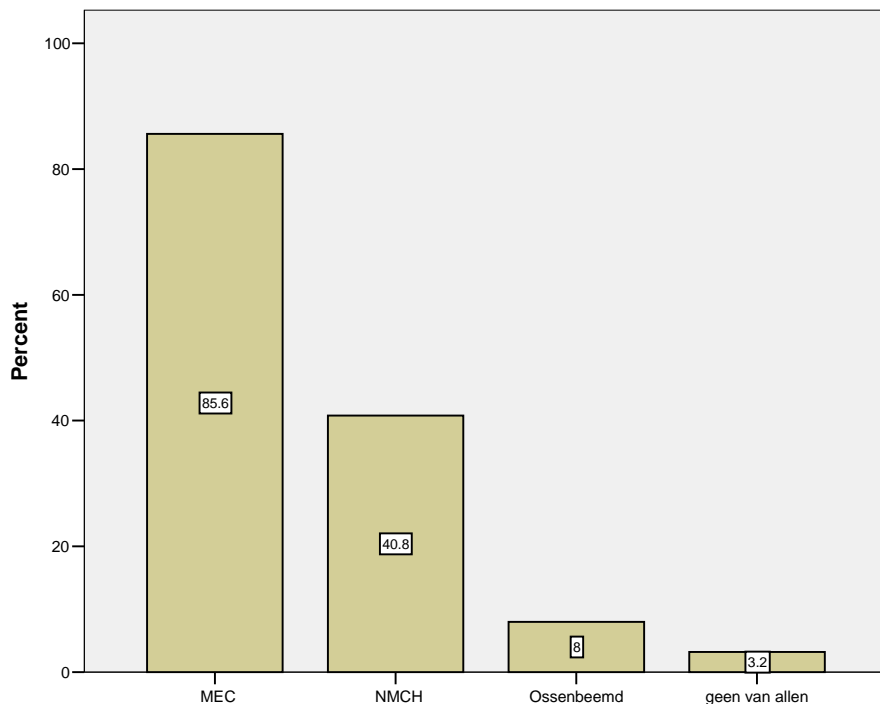
2.3 Frequentieverdelingen

Hieronder kunt u per vraag bekijken welke resultaten deze heeft opgeleverd. De resultaten zijn weergegeven in percentages ten opzichte van het totaal aantal ingevulde antwoorden. Het kan voorkomen dat de respondent de vraag bewust heeft overgeslagen of om een andere reden niet heeft ingevuld. Wanneer het aantal niet ingevulde vragen extreem hoog is, staat dit in een voetnoot vermeld.

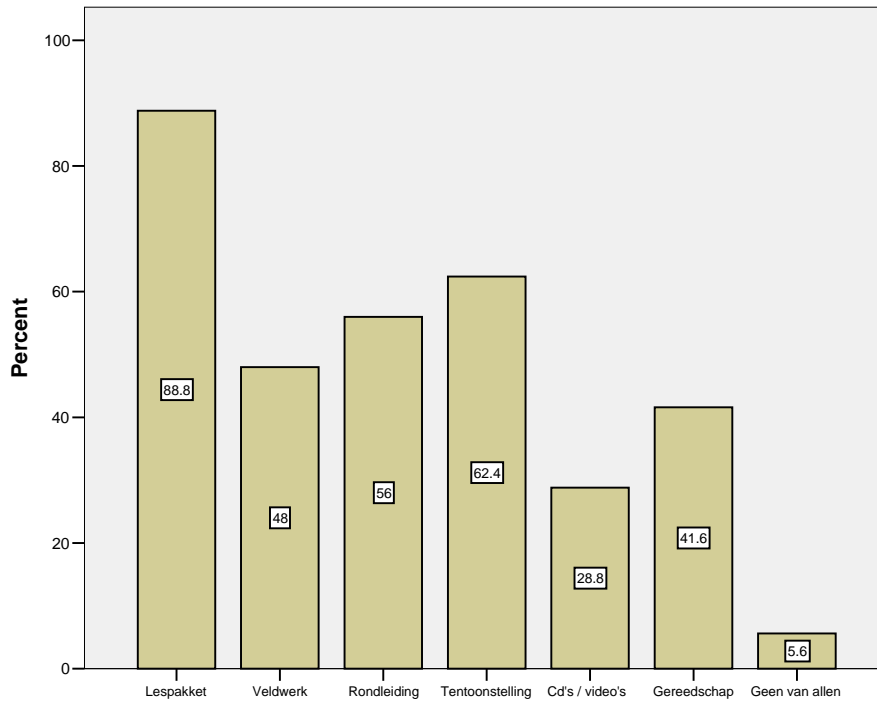
Vraag 1: Hoe belangrijk vindt u NME in het basisonderwijs?

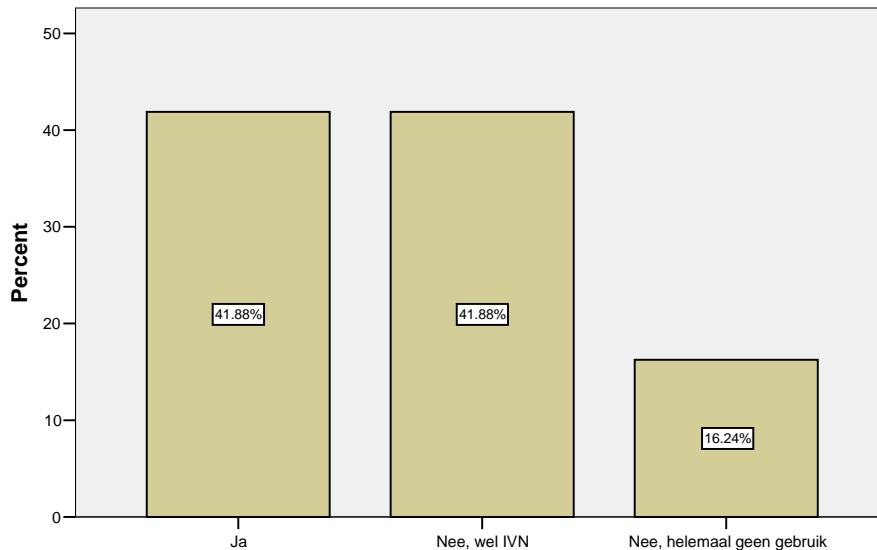
Vraag 2: Van welke NME-centra in deze regio weet u dat ze bestaan?

Vraag 3: Van welke NME-producten weet u dat ze bestaan?

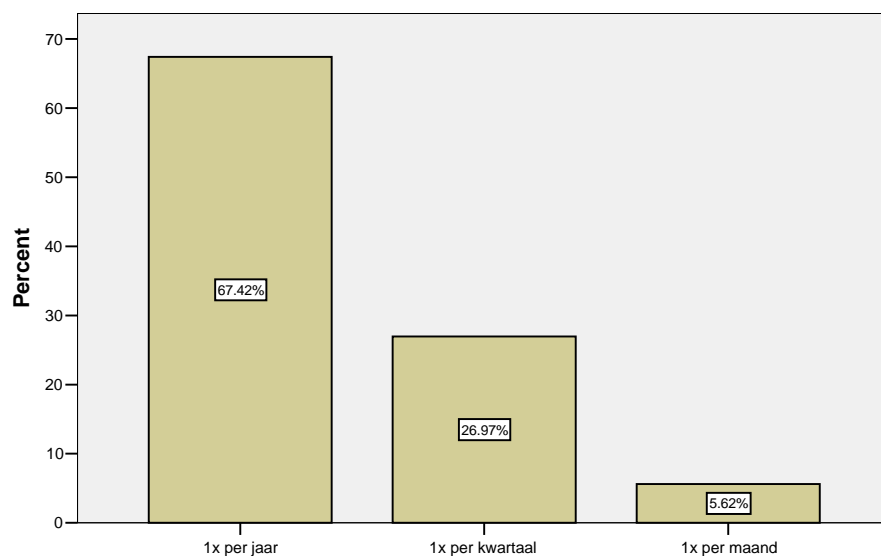

Vraag 4: Maakt u (of uw school) wel eens gebruik van NME-producten van het MEC, NMCH of De Ossenbeemd?

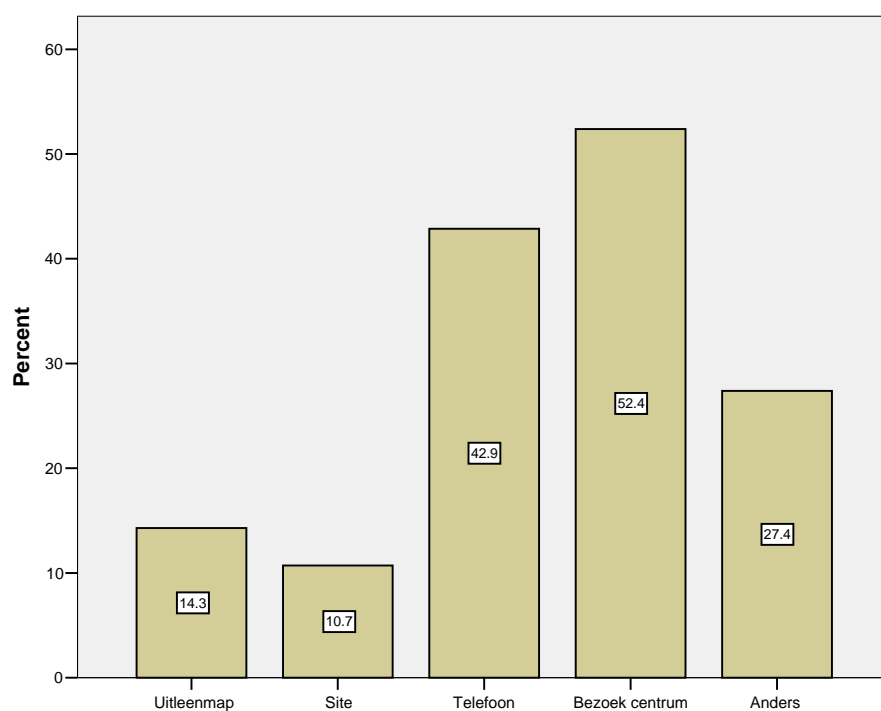

De respondenten die bij deze vraag hebben ingevuld helemaal geen gebruik te maken van de NME-producten, zijn doorverwezen naar vraag 7. Dit betekent dat in ieder geval 21 personen de vragen 5 en 6 niet hebben ingevuld.

Vraag 5: Hoe vaak maakt u gebruik van NME-producten?¹

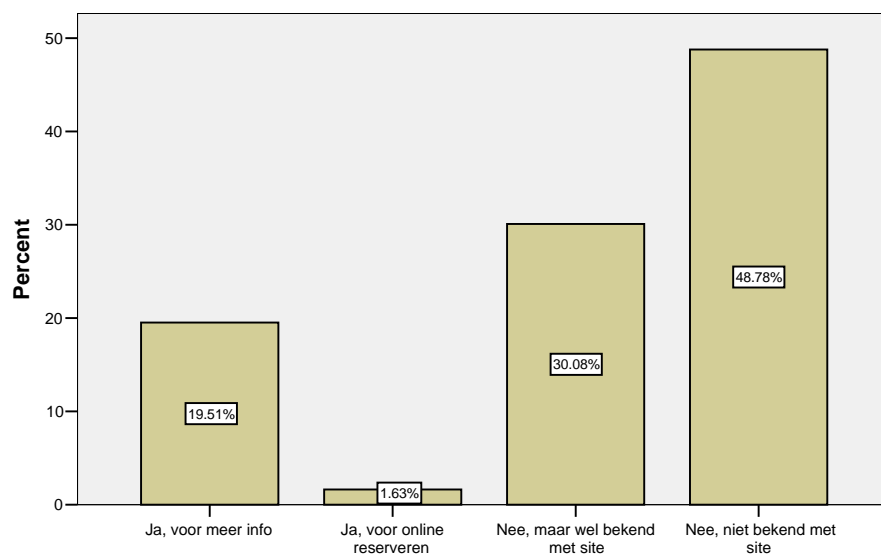
Vraag 6: Via welke weg leent u de materialen?²

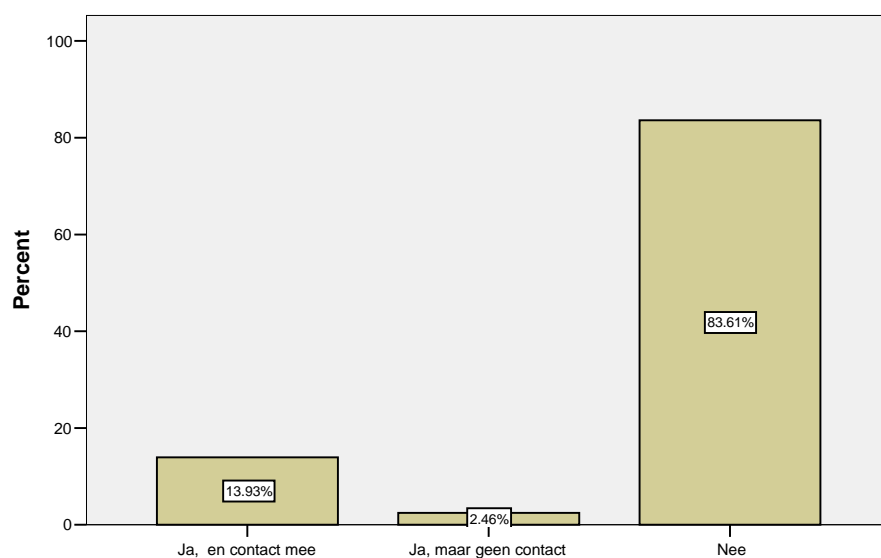
¹ Let op: 36 respondenten hebben deze vraag niet ingevuld.

² Let op: 41 respondenten hebben deze vraag niet ingevuld.

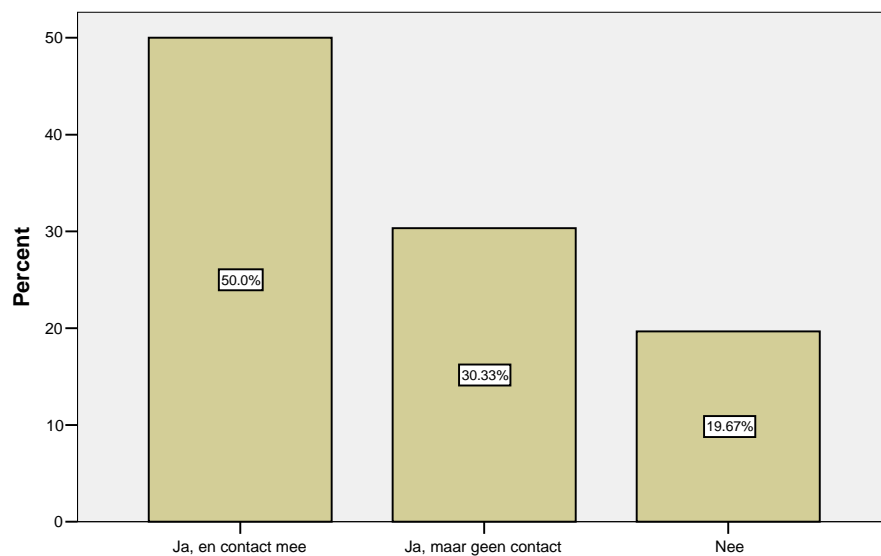
Vraag 7: Hebt u de website van het MEC (www.mecehv.nl) wel eens bezocht?

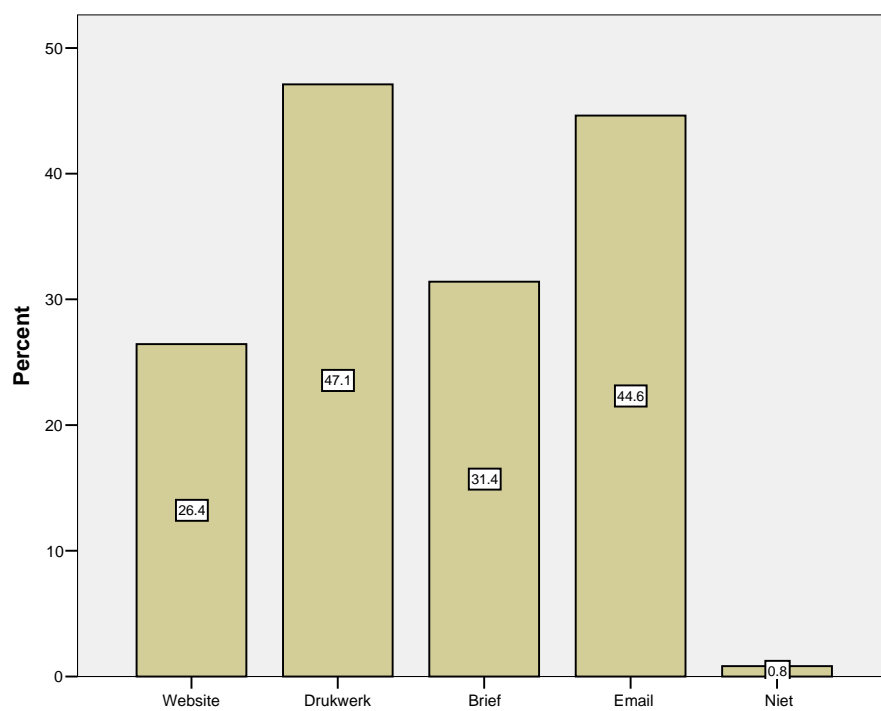
Vraag 8: Bent u bekend met de gemeentelijke NME-contactpersoon in uw gemeente?

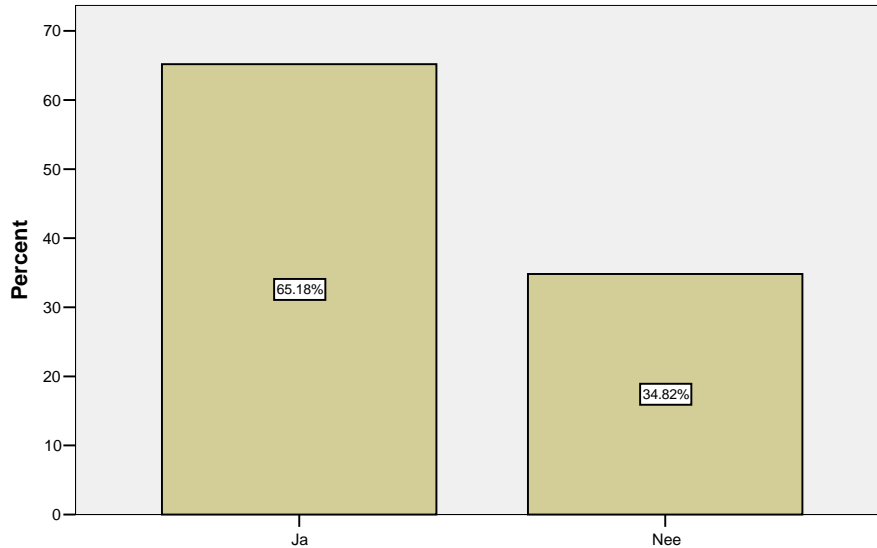
Vraag 9: Bent u bekend met het begrip 'schoolgidsen' van het IVN?

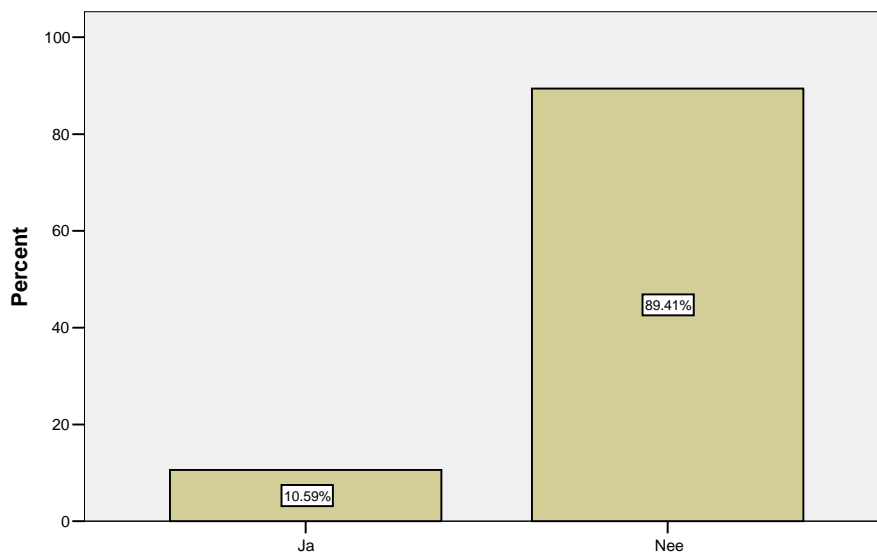
Vraag 10: Hoe wordt u het liefst op de hoogte gehouden over het onderwerp NME?

Vraag 11: Denkt u dat u vaker of eerder gebruik maakt van een van onze NME-producten, nu het dit jaar gratis is?

Vraag 12: Mist u nog iets in het aanbod van NME?³

De respondenten die deze vraag met "ja" hebben beantwoord, konden vervolgens noteren wat zij dan missen in het aanbod van NME. De volgende reacties zijn hier genoteerd:

- Overzicht van websites bruikbaar voor de basisschool als aanvulling op het andere materiaal.
- De mogelijkheden van lespakketten e.d.
- Betere profilering.
- Nabijheid. We moeten altijd richting Eindhoven voor materialen.
- Gastlessen op scholen.
- Bezoek en uitleg door een deskundige over een bepaald onderwerp.
- Nog meer concreet materiaal.

³ Let op: 40 respondenten hebben deze vraag niet ingevuld.

Sommige respondenten hebben zichzelf nog niet genoeg verdiept in het aanbod om hier een reactie op te geven. Zij hebben deze vraag dan ook niet ingevuld.

Overige opmerkingen:

- Vaak zien de aanbiedingen er erg aantrekkelijk uit en zeker de exposities in het MEC zouden we graag met de kinderen bezoeken. Maar het vervoer er naartoe is altijd een probleem.

2.4 Combinatiegrafieken

Niet alleen de gegeven antwoorden op de vragen zijn interessant. Zoals in de inleiding beschreven staat, willen we ook antwoord op de volgende deelvragen:

- a. Heeft het gebied / gemeente waarin de basisschool zich bevindt relatie m.b.t. de bekendheid van de NME-centra?
- b. Heeft het gebied / gemeente waarin de basisschool zich bevindt relatie m.b.t. het lenen van NME-producten?
- c. Is er een relatie tussen de verschillende gemeenten en het contact met de gemeentelijke contactpersoon?
- d. Is er een relatie tussen de verschillende gemeenten en het contact met schoolgidsen van IVN?

Om deze vragen te beantwoorden zijn combinatiegrafieken gegenereerd. In onderstaande grafieken zijn meerdere vragen gecombineerd en de antwoorden op deze vragen zijn grafisch weergegeven.

Om het overzichtelijk te houden zijn bij sommige vragen de gemeenten onderverdeeld in **drie gebieden**, namelijk de Kempen, de Peel en de stadsgemeenten.

De Kempen

- Bergeijk
- Bladel
- Cranendonck
- Eersel
- Heeze-Leende
- Oirschot
- Reusel-De Mierden
- Valkenswaard
- Veldhoven
- Waalre

De Peel

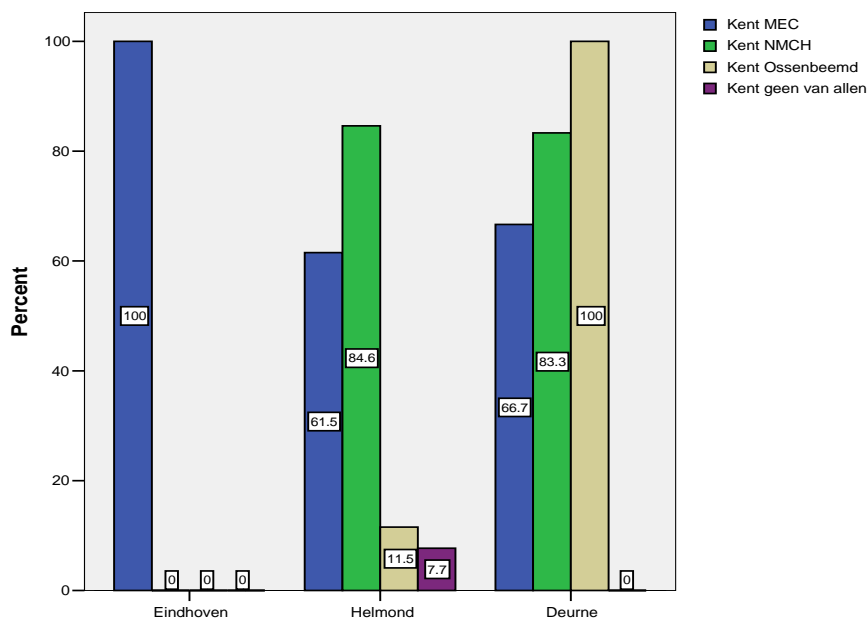
- Asten
- Deurne
- Geldrop-Mierlo
- Gemert-Bakel
- Helmond
- Laarbeek
- Nuenen c.a.
- Someren

Stadsgemeenten

- Best
- Eindhoven
- Son en Breugel

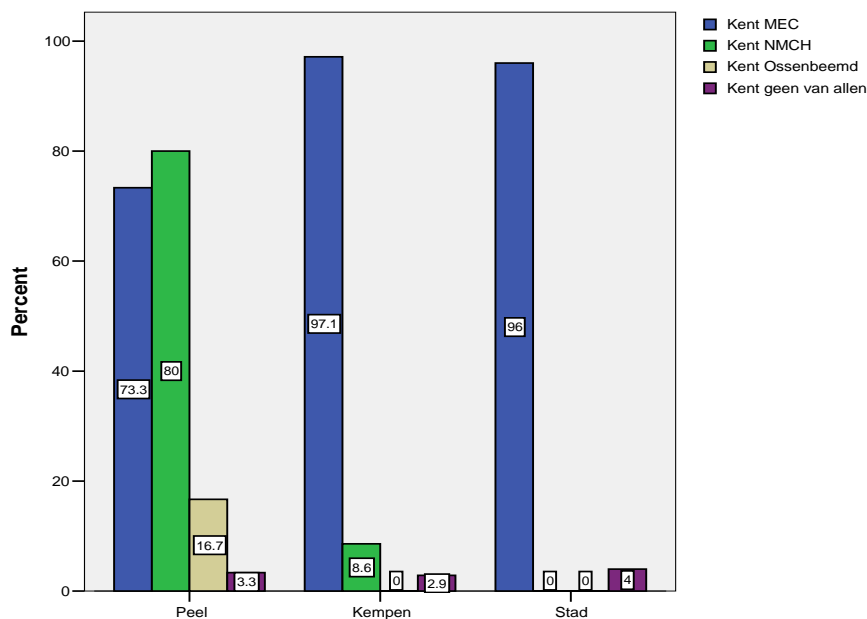
2.4.1 Bekendheid centra

Bij deelvraag a wordt bekeken in hoeverre de gebieden bekend zijn met de verschillende centra in de regio. Maar van tevoren kijken we eerst naar de drie gemeenten waarin de centra zich bevinden. Zijn de basisscholen op de hoogte van het bestaan van het centrum in hun eigen gemeente?

Positief is dat de basisscholen wel het centrum in hun eigen gemeente kennen. Wat opvalt, is dat de Eindhovense basisscholen geen van allen de andere centra kennen. In Deurne zijn ze het beste op de hoogte van het bestaan van de drie centra.

Vervolgens bekijken we de bekendheid van de centra per gebied.

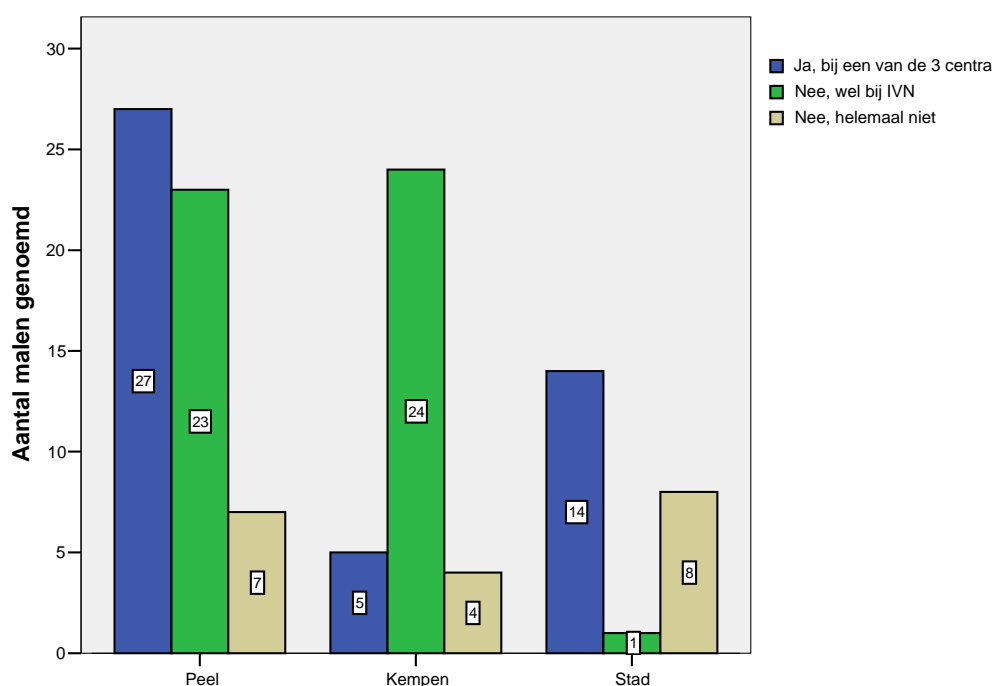
Hieruit blijkt dat in de Peel de bekendheid van de drie centra het grootste is. Het MEC heeft in de hele regio een grote bekendheid.

De Ossenbeemd heeft weinig bekendheid. In de Peel is 3,3% op de hoogte van het bestaan van De Ossenbeemd. De meeste van deze basisscholen komen echter uit Deurne. Alleen in de gemeenten Laarbeek en Someren zijn nog enkele scholen die ook van De Ossenbeemd hebben gehoord.

2.4.2 Lenen van NME-producten

In onderstaande grafiek is te zien of het wel of niet lenen van de NME-producten bij een van de NME-centra afhankelijk is van het gebied waarin de gemeenten zich bevinden.

Ook is hier weergegeven hoeveel scholen géén gebruik maken van de NME-producten van de centra, maar wél van IVN.

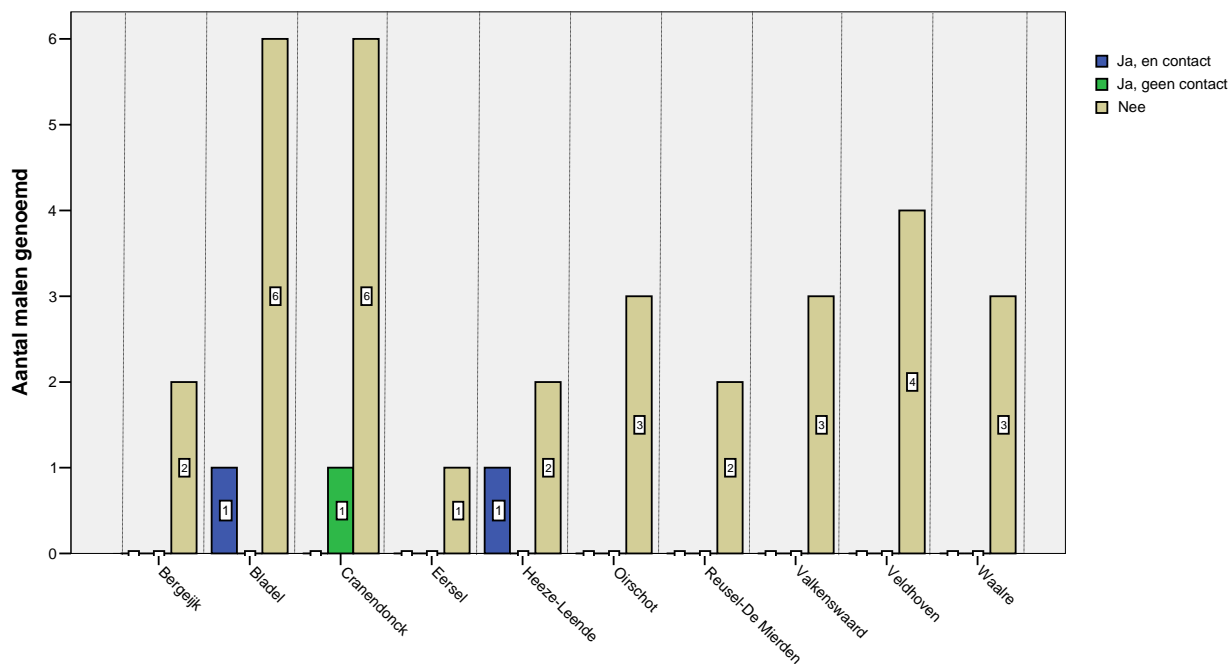

Voorals in de Peel wordt blijkbaar veel gebruik gemaakt van de NME-producten van de verschillende centra. Dit is te verklaren doordat in dit gebied al twee van de drie centra liggen en ook het MEC zit redelijk dichtbij. De scholen in de Kempen daarentegen maken opvallend veel gebruik van de dienstverlening van het IVN. In de stadsgemeenten wordt hier een stuk minder gebruik van gemaakt.

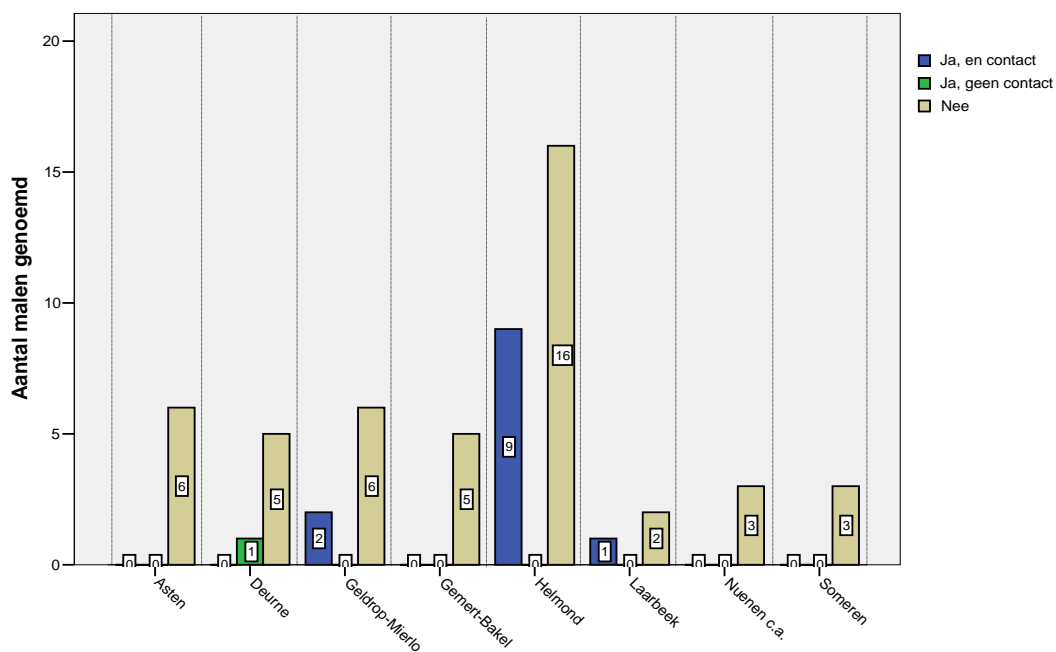
2.4.3 Gemeentelijke contactpersonen

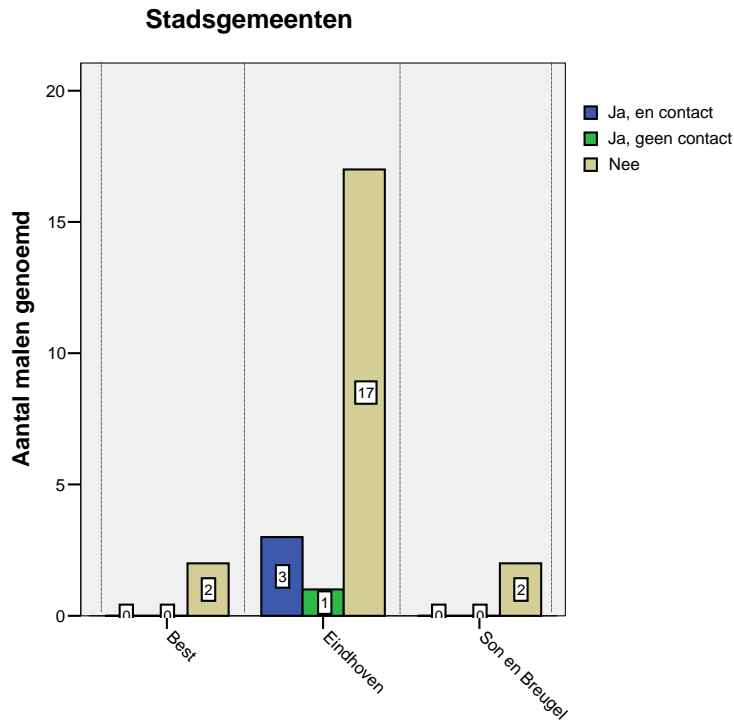
Ook is het interessant om te weten of de verschillende gemeenten op de hoogte zijn van het bestaan van de gemeentelijke contactpersoon. Om dit zo overzichtelijk mogelijk weer te geven, is er per gebied een grafiek gemaakt. Bovendien zijn er verticale scheidinglijnen aangebracht om duidelijk te maken welke gegevens bij welke gemeente horen.

De Kempen

De Peel

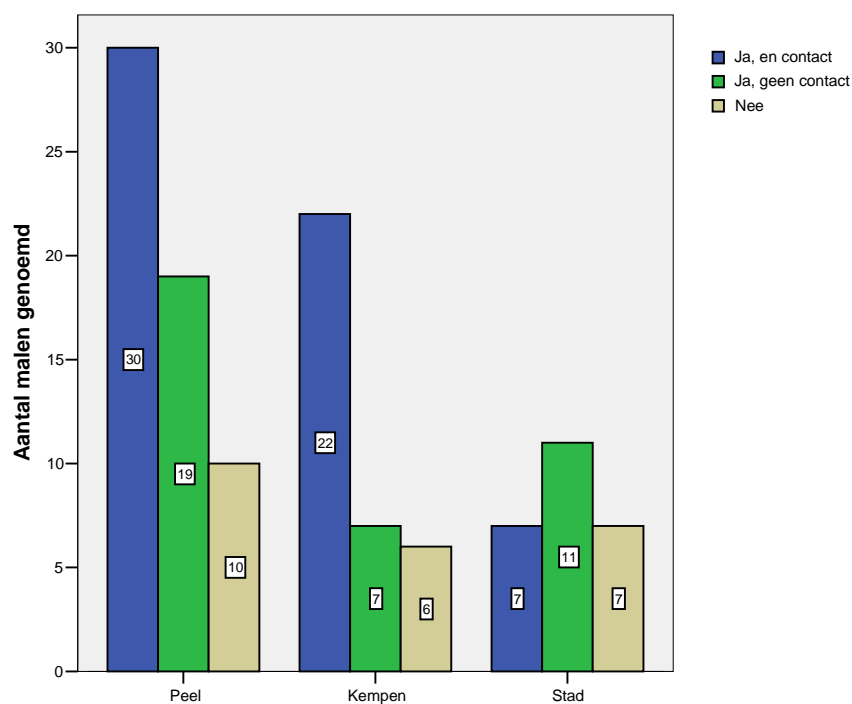

Zoals in alle drie de grafieken te zien is, komt het erg vaak voor dat de gemeenten niet op de hoogte zijn van het bestaan van de gemeentelijke contactpersoon op het gebied van NME. Helmond is de enige gemeente waarvan ruim eenderde van de respondenten contact heeft met de contactpersoon. Waar wel rekening mee gehouden wordt, is de mogelijkheid dat de basisscholen Wim van Loon beschouwen als de gemeentelijke contactpersoon van NME. Dit zou betekenen dat ook bij deze gemeente het contact met de gemeentelijke contactpersoon afneemt.

2.4.4 Schoolgidsen IVN

Tot slot bekijken we de bekendheid van de schoolgidsen van het IVN in de verschillende gebieden.

Uit bovenstaande grafiek is af te lezen dat vooral de basisscholen in de Kempen en de Peel vaak contact hebben en gebruik maken van de hulp van IVN-schoolgidsen. Helaas zijn er ook nog enkele scholen die wel op de hoogte zijn van het bestaan van de schoolgidsen, maar die geen gebruik maken van hun hulp. In de stadsgemeenten is dit aantal zelfs hoger dan het aantal dat wél samenwerkt met IVN-schoolgidsen.

3. Conclusie

Nog een keer de vraag waar we via de enquête antwoord op willen krijgen:

Wat weten leerkrachten / directeuren van de basisscholen in de regio op dit moment van NME en welke activiteiten verrichten zij op dit gebied?

Op basis van de resultaten kunnen we zeggen dat de kennis van de respondenten over het algemeen ruim voldoende is. Maar op sommige gebieden laten kennis en gedrag te wensen over.

Bekendheid centra

Het MEC heeft over het algemeen de hoogste bekendheid. Dit komt uiteraard omdat het aanbod van het MEC erg uitgebreid is. De Ossenbeemd is vooral in Deurne bekend, maar niet zo in de rest van de Peel. Een actiepoint kan zijn: het promoten van De Ossenbeemd in de Peel. In de Kempen zijn het NMCH en De Ossenbeemd niet erg bekend. Dit is logisch, aangezien deze centra in de Peel gelokaliseerd zijn. De vraag is: wil je wel de bekendheid van het NMCH en De Ossenbeemd in de Kempen vergroten?

Website

De bekendheid van de website is niet optimaal. De helft van de respondenten is niet op de hoogte van het bestaan. Ook het aantal respondenten dat gebruik maakt van de functie online reserveren is erg minimaal. De mogelijkheid van het bekijken van de uitleenmap en het online reserveren is een goede dienstverlening. Het communiceren van deze mogelijkheden is dan ook van belang. Bijvoorbeeld het vermelden van de website op zoveel mogelijk foldermateriaal en op de uitleenmaterialen. Ook het online reserveren kan op de leskoffers en dergelijke vermeld worden.

IVN

De basisscholen maken ook veel gebruik van de dienstverlening van het IVN. In de stadsgemeenten zijn de scholen wél op de hoogte van het bestaan van IVN-schoolgidsen, maar maken daar géén gebruik van. Hier ligt een kans voor het IVN.

Gemeentelijke contactpersoon

In de grafieken is duidelijk te zien dat de bekendheid van de gemeentelijke contactpersonen erg laag is. Hiervoor zullen activiteiten gepland worden, om de betrokkenheid van de contactpersonen te vergroten.

Gratis

Het gratis uitlenen van NME-producten is goed bevallen. Basisscholen hebben niet zoveel te besteden en zeggen dus eerder gebruik te maken van de producten wanneer deze gratis zijn. Dit kan onder andere als argument worden meegenomen in de beslissing of het project in 2007 een vervolg krijgt.

Bereikbaarheid

De bereikbaarheid blijft een probleem voor veel basisscholen. Het is vaak moeilijk om voor een hele klas vervoer en dergelijke te regelen voor een bezoek aan een centrum. Daarom is het een idee dat de basisscholen niet alleen de centra bereiken, maar dat de centra ook hen bereiken. Bijvoorbeeld door een flexibele tentoonstelling die op verschillende locaties (o.a. basisscholen) geplaatst kan worden.

Communicatie

De basisscholen willen graag op de hoogte gehouden worden over NME. De voorkeur gaat uit naar drukwerk, dus de NME-krant was een goede keuze.

Bijlage A: Enquête

Vragenlijst 'Natuur- en milieueducatie basisonderwijs'

Kruis bij onderstaande vragen s.v.p. het hokje aan wat voor u het meest van toepassing is.

1.) Hoe belangrijk vindt u NME in het basisonderwijs?

- Zeer belangrijk
- Belangrijk
- Neutraal
- Onbelangrijk
- Zeer onbelangrijk

2.) Van welke NME-centra in deze regio weet u dat ze bestaan?
(meerdere antwoorden mogelijk)

- Milieu Educatie Centrum Eindhoven (MEC)
- Natuur- en milieucentrum Helmond (NMCH)
- De Ossenbeemd Deurne
- Geen van allen

3.) Van welke NME-producten weet u dat ze bestaan?
(meerder antwoorden mogelijk)

- Lespakketten / leskisten / lesbrieven
- Veldwerk
- Rondleidingen
- Tentoonstellingen
- Cd's / dia's / video's
- Gereedschappen (zoals microscopen, vangnetjes, etc.)
- Geen van allen (→ **ga verder met vraag 7**)

4.) Maakt u (of uw school) wel eens gebruik van NME-producten van het MEC, NMCH of De Ossenbeemd?

- Ja
- Nee, maar wel van andere NME-organisaties zoals IVN, Waterschap etc.
- Nee, wij maken hier helemaal geen gebruik van (→ **ga verder met vraag 7**)

5.) Hoe vaak maakt u gebruik van NME-producten?

- 1x per jaar
- 1x per kwartaal
- 1x per maand
- Meer dan 1x per maand

6.) Via welke weg leent u de materialen?

- Uitleenmap
- Website
- Telefoon
- Bezoek aan centrum
- Anders, namelijk:

Vervolg enquête zie ommezijde →

7.) Hebt u de website van het MEC (www.mecehv.nl) wel eens bezocht?

- Ja, voor meer informatie
- Ja, voor online reserveren
- Nee, maar ik weet wel dat de site bestaat
- Nee, ik wist niet dat de site bestaat

8.) Bent u bekend met de gemeentelijke NME-contactpersoon in uw gemeente?

- Ja, daar hebben wij contact mee
- Ja, maar daar hebben wij nog geen contact mee gehad
- Nee, daar ben ik niet bekend mee

9.) Bent u bekend met het begrip 'schoolgidsen' van het IVN?

- Ja, wij maken gebruik van hun hulp
- Ja, maar wij maken (nog) geen gebruik van hun hulp
- Nee, daar ben ik niet bekend mee

10.) Hoe wordt u het liefst op de hoogte gehouden over het onderwerp NME?
(één hokje aankruisen a.u.b.)

- Website
- Drukwerk (magazine / krant / folder)
- Brief
- E-mail
- Ik wil niet op de hoogte gehouden worden

11.) Denkt u dat u vaker of eerder gebruik maakt van een van onze NME-producten, nu het dit jaar gratis is?

- Ja
- Nee

12.) Mist u nog iets in het aanbod van NME?

- Ja, namelijk:
- Nee

Graag vóór 15 april retourneren. U kunt gebruik maken van de bijgevoegde antwoordenvolp.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Wij stellen het op prijs als u onderstaande gegevens invult zodat wij de basisscholen in de toekomst beter van dienst kunnen zijn, maar dit is natuurlijk niet verplicht. Uw gegevens worden uiteraard vertrouwelijk behandeld.

Naam school:

Postadres en postcode:.....

Plaats:

Telefoon:

Functie (leerkracht / directeur / conciërge):

Contactpersoon NME op uw school:

Bijlage B: Begeleidend schrijven

Keizer Karel V Singel 8
Postbus 435
5600 AK Eindhoven
Fax: 040 2594510
Website: www.milieudienst.sre.nl

uw kenmerk	uw bericht van	ons kenmerk	datum
			22 maart 2006
onderwerp Enquête natuur- en milieueducatie		contactgegevens e-mail : h.verbruggen@milieudienst.sre.nl tel. : 040 259 46 83	

Geachte mevrouw, mijnheer,

Het eerste kievitsei is gevonden, de narcissen en de krokussen beginnen te groeien, het is weer lente! Hebben de kinderen op uw school al lammetjes gezien? Of iets anders opvallends in de natuur ontdekt? Kinderen zijn elke dag, bewust of onbewust, bezig met natuur- en milieueducatie (NME).

De SRE Milieudienst is daarom gestart met het project 'Natuur- en milieueducatie (NME) in Zuidoost-Brabant'. De 21 gemeenten in deze regio zetten zich in om NME op basisscholen te stimuleren. Zij vinden het belangrijk dat kinderen dingen leren over de natuur en het milieu in hun omgeving.

Deze samenwerking heeft al geresulteerd in het regionaal Natuur- en milieueducatieoverzicht, dat uw school vorig jaar per post heeft ontvangen. Bovendien biedt dit project de mogelijkheid voor basisscholen (in de regio Zuidoost-Brabant) om heel 2006 **gratis** NME-lesmateriaal te lenen. Om u te informeren over deze producten, ontvangt u binnenkort de NME-krant.

In de bijlage vindt u een korte enquête van de SRE Milieudienst. In het kader van het bovengenoemde project zouden wij graag uw ervaring en mening inventariseren ten aanzien van het onderwerp NME, om u in de toekomst beter van dienst te kunnen zijn.

Ook als u of uw school weinig of niets aan NME doet zouden wij dit graag weten. Wilt u daarom zo vriendelijk zijn deze korte enquête in te vullen en graag **vóór 15 april** a.s. te retourneren? U kunt gebruik maken van de bijgevoegde antwoordenvolp.

Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact met mij opnemen via bovenstaand doorkiesnummer. Bij voorbaat hartelijk dank voor uw medewerking!

Met vriendelijke groet,

Heidi Verbruggen
Projectleider Natuur- en milieueducatie in Zuidoost-Brabant